

GEDEPUTEERDE STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN

Groningen, 27 oktober 2021

Nr. 2021/094307

Verzonden: 1 november 2021

Op 20 juli 2021 hebben wij van ingenieursbureau Tauw, namens waterschap Noorderzijlvest, een aanmeldingsnotitie voor een m.e.r.-beoordeling ontvangen, overeenkomstig artikel 7.16 eerste lid van de Wet milieubeheer (Wm).

De aanmeldingsnotitie betreft het project "Nieuwe Waterwerken Zoutkamp". Het project heeft tot doel de capaciteit van het gemaal H.D. Louwes te vergroten en de regionale waterkering in Zoutkamp te versterken. Dit is noodzakelijk om op langere termijn de waterveiligheid te kunnen garanderen. Op grond van de categorieën D 3.2 (de aanleg, wijziging of uitbreiding van werken inzake kanalisering of ter beperking van overstromingen met inbegrip van primaire waterkeringen en rivierdijken) en D 16.1 (ontgrondingen) geldt op grond van het Besluit m.e.r. de m.e.r.-beoordelingsplicht. De procedure zoals bedoeld in artikel 7.16 tot en met 7.20 van de Wm is hierop van toepassing.

Projectgegevens

Initiatiefnemer	: Waterschap Noorderzijlvest, Stedumermaar 1 te Groningen
Voorgenomen activiteit	: Het uitvoeren van "Nieuwe Waterwerken in Zoutkamp", onder "Kenmerken van de activiteit" is aangegeven uit welke maatregelen het voornemen bestaat.
Bevoegde gezagen	: Waterschap Noorderzijlvest, provincie Groningen en gemeente Het Hogeland
m.e.r.-beoordelingsplichtig besluiten	: vergunning op grond van de Ontgrondingenwet (provincie), de vaststelling van het projectplan Waterwet (waterschap) en een Omgevingsvergunning voor het afwijken van het bestemmingsplan (gemeente het Hogeland)

M.e.r.-beoordelingsplicht

In het Besluit milieueffectrapportage (m.e.r.) 1994 zijn in de bijlage, onderdeel D, activiteiten opgenomen, waarbij op grond van artikel 7.2, vierde lid van de Wet milieubeheer een beslissing moet worden genomen of bij de voorbereiding van het betrokken besluit voor die activiteit(en), vanwege de belangrijke nadelige gevolgen die zij voor het milieu kan hebben, een milieueffectrapport (MER) moet worden opgesteld. Bij de beslissing omtrent het vorenstaande houdt het bevoegd gezag op grond van artikel 7.17, 3^e lid van de Wet milieubeheer rekening met de in Bijlage III bij de EEG-richtlijn milieueffectbeoordeling aangegeven criteria. Die criteria hebben betrekking op:

- I. de kenmerken van de activiteit
- II. de plaats waar de activiteit wordt verricht
- III. de kenmerken van de gevolgen van de activiteit
- IV. de samenhang met andere activiteiten per plaatse (cumulatie)

In categorie 3.2 van bijlage D van het Besluit m.e.r. 1994 is bepaald dat de aanleg, wijziging of uitbreiding van werken inzake kanalisering of ter beperking van overstromingen met inbegrip van primaire waterkeringen en rivierdijken m.e.r.-beoordelingsplichtig zijn. Is. Daarnaast zijn op grond van categorie D 16.1 ontgrondingen tot 25 ha m.e.r.-beoordelingsplichtig. Hierop is de m.e.r.-beoordelingsplicht als bedoeld in de artikelen 7.16 en 7.17 van de Wet milieubeheer van toepassing. Op grond van deze categorieën van het Besluit m.e.r. moet voor dit project een m.e.r.-beoordeling worden uitgevoerd door verschillende bevoegde gezagen. Wij treden hierbij op als coördinerend bevoegd gezag. Het Waterschap Noorderzijlvest heeft ons op 11 oktober j.l. medegedeeld dat zij als bevoegd gezag in het kader van het projectplan Waterwet er mee in kan stemmen dat geconcludeerd wordt dat er geen milieueffectrapport behoeft te worden opgesteld. Burgemeester en Wethouders van

de gemeente het Hogeland nemen afzonderlijk een besluit over de m.e.r.-beoordelingsplicht in het kader van de Omgevingsvergunning voor de afwijking van het bestemmingsplan.

Op basis van de ingediende aanmeldingsnotitie is naar onze mening voldoende informatie verstrekt om aan de hand van de bovengenoemde criteria van de EEG-richtlijn tot een oordeel te kunnen komen. Hieronder wordt ingegaan op de afzonderlijke criteria.

I. De kenmerken van de activiteit

Het project bestaat uit de volgende onderdelen:

- Realisatie van een nieuw boezemgemaal met een capaciteit van 1.600 m³/minuut
- De sloop van het bestaande gemaal H.D. Louwes en de naastgelegen keersluis en herstel van de watergang
- Verbetering van de oeverbeschoeiing aan beide zijden van het Hunsingokanaal tussen het bestaande gemaal H.D. Louwes tot aan de Hunsingosluis
- Restauratie van de Hunsingosluis en
- Het verleggen van de regionale kering in Zoutkamp naar de voormalige zeedijk, het herstellen van de functie van de voormalige zeedijk voor de waterkering.

Naast deze activiteiten zijn tijdens de uitwerking van het project in samenspraak met de omgeving en de regiopartners tien meekoppelkansen gekozen ter versterking van de leefbaarheid van het dorp Zoutkamp. De haalbaarheid en uitvoerbaarheid van de kansen worden nader onderzocht en deze worden mogelijk nog geïntegreerd in het project. Hierbij moet gedacht worden aan verbetering van fietspaden en dergelijke. De activiteiten van deze meekoppelkansen zijn niet m.e.r.-beoordelingsplichtig en zijn in deze m.e.r.-beoordeling verder buiten beschouwing gelaten.

Schutsluis

De nieuwe schutsluis voor de beroeps- en recreatievaart krijgt een lengte van minimaal 25 meter. Hij wordt geplaatst in het Hunsingokanaal, aansluitend op de bestaande keersluis, aan de zijde van het Lauwersmeer. Hiervoor moet het Hunsingokanaal worden verdiept zodat de vloer van de sluiskolk aansluit op de waterbodem. Rondom de sluiskolk moet grond worden aangevuld, zodat de sluiskolk aansluit op de oevers.

Gemaal

Het nieuwe gemaal wordt deels in de ondergrond geplaatst. Daarvoor moet een deel van de waterkering worden afgegraven. Het gemaal komt buitendijks, ook hier zal de waterbodem aangesloten moeten worden op het gemaal.

Hunsingokanaal

Tussen de Hunsingosluis en het gemaal HD. Louwes wordt aan beide zijden van het kanaal de bestaande beschoeiing verbeterd over een lengte van maximaal 1.000 meter.

H.D. Louwes

De capaciteit van het bestaande gemaal H.D. Louwes is 1.000m³/minuut. Hij is gebouwd in de jaren zeventig van de vorige eeuw. Als bij het amoveren van het gemaal H.D. Louwes ook het middeneiland tussen het gemaal en de sluis wordt verwijderd, komt daar grond bij vrij. Deze wordt mogelijk gebruikt om de watergang te herstellen en recht te trekken. De capaciteit van het nieuwe gemaal zal 1.600m³/minuut zijn.

II. De plaats waar de activiteiten worden verricht

Het gebied waar de activiteiten plaats zullen vinden ligt in Zoutkamp. Het omvat de locatie van het gemaal H.D. Louwes, de Hunsingosluis en de directe omgeving daarvan. In de aanmeldingsnotitie is een detailkaart opgenomen van het plangebied. Het gebied grenst aan het Natura 2000-gebied Lauwersmeer.

III. De kenmerken van de gevolgen van de activiteiten

Ecologie

Om de gevolgen voor ecologie in beeld te brengen is onderzoek uitgevoerd ten behoeve van de toets aan de Wet natuurbescherming. Deze Wet bestaat uit drie onderdelen: soortenbescherming (flora en fauna), gebiedsbescherming en houtopstanden. Negatieve effecten van dit project op soorten en gebieden kunnen niet op voorhand worden uitgesloten. Daarom zijn de gevolgen van het voornemen voor beschermde soorten onderzocht in een Natuurtoets, die als bijlage 1 bij de aanmeldingsnotitie is gevoegd en de gevolgen voor beschermde gebieden in de Voortoets (bijlage 2 bij de aanmeldingsnotitie) en eveneens is een stikstofberekening uitgevoerd (bijlage 3). Het uitgangspunt is dat geen bomen worden gekapt. Daarom is niet getoetst aan het onderdeel houtopstanden.

Soortenbescherming

Om negatieve effecten voor soorten te voorkomen zal tijdens de uitvoering gewerkt moeten worden volgens een ecologisch werkprotocol. Daarnaast is nader onderzoek nodig naar de effecten op vleermuizen en otters. Indien blijkt dat negatieve effecten voor deze soorten kunnen optreden, is de verwachting dat de omvang hiervan dusdanig gering zal zijn dat de negatieve effecten te mitigeren en/of te compenseren zijn. Indien uit het onderzoek volgt dat een ontheffing noodzakelijk is, is het uitgangspunt met de huidige inzichten dat de aanvraag kan voldoen aan de voorwaarden voor het verkrijgen van de ontheffing.

Samenvattend zijn voor het aspect ecologie - zo nodig na het treffen van mitigerende en/of compenserende maatregelen, indien uit nader onderzoek blijkt dat dit nodig is - geen belangrijke nadelige milieueffecten te verwachten.

Gebiedsbescherming

NNN-gebieden

Als gevolg van de beoogde ontwikkeling bij de Hunsingosluis is sprake van oppervlakteverlies en tijdelijke verstoring van het NNN. Het oppervlakteverlies is gearceerd weergegeven in figuur 4.2. van de aanmeldingsnotitie. De kwaliteit van het aanwezige NNN zal echter toenemen door de verbeterde mogelijkheden voor vismigratie. Deze kwaliteitsverbetering compenseert het verlies aan oppervlak. In het bestaande gemaal H.D. Louwes is geen rekening gehouden met vispasseerbaarheid. De mogelijkheden voor vismigratie worden in het ontwerp voor het nieuwe gemaal wel meegenomen. Het nieuwe gemaal wordt visvriendelijk en er wordt een vispassage aangelegd. Ook zijn er geen wijzigingen voorzien in de spui frequentie. In de nieuwe situatie zal de situatie voor vissen dus minimaal gelijk zijn aan de huidige situatie, en verbeteren voor vismigratie. Gedurende de maximaal twee weken dat de Hunsingosluis wordt drooggezet, zijn er geen mogelijkheden voor vissen om te migreren van het Hunsingokanaal naar het Lauwersmeer. Daarmee wordt migratie van vissen die (deels) in het Lauwersmeer leven tijdelijk belemmerd. Dit beïnvloedt de voedselbeschikbaarheid in het Lauwersmeer. Het Hunsingokanaal is niet het enige water waar vis door migreert van en naar het Lauwersmeer. Ook het Reitdiep, het Dokkumerdiep, de Zuider Ee en de Waddenzee zijn belangrijke wateren voor de visbeschikbaarheid in het Lauwersmeer. Om die reden, en gelet op de zeer tijdelijke afsluiting van het Hunsingokanaal, heeft de afsluiting met zekerheid geen negatief effect op vissen in het Lauwersmeer.

Natura 2000

Het voornemen kan op verschillende manieren effect hebben op Natura 2000-gebieden. Alle relevante storingsfactoren zijn onderzocht. Door de tijdelijke aard van de werkzaamheden en de reeds aanwezige verstoring in de omgeving zijn effecten uitgesloten, met uitzondering van een effect als gevolg van stikstofdepositie. Effecten als gevolg van stikstofdepositie kunnen optreden als gevolg van verbranding van fossiele brandstoffen in werkvoertuigen.

Per 1 juli 2021 is de Wet stikstofreductie en natuurverbetering van kracht geworden. Hiermee zijn een aantal onderdelen van de Wet natuurbescherming gewijzigd. Door de toevoeging van artikel 2.9a geldt voor *tijdelijke bouwactiviteiten* geen vergunningplicht meer op basis van de Wet natuurbescherming. In de gebruiksfase zijn deze effecten uitgesloten vanwege de eisen die aan het gemaal gesteld zullen worden.

Voor gebiedsbescherming zijn geen maatregelen nodig en er worden zowel voor NNN-gebieden als voor Natura 2000-gebieden geen nadelige milieueffecten verwacht.

Bodem

Voor het plangebied is een historisch (water)bodemonderzoek uitgevoerd en nabij de Hunsingosluis is een indicatief waterbodemonderzoek uitgevoerd. Uit het historisch onderzoek volgt of en zo ja welk nader onderzoek nodig is in de verschillende delen van het plangebied, voorafgaand aan het grondverzet. Indien uit nader onderzoek blijkt dat sanering van verontreinigde grond nodig is, en deze wordt uitgevoerd, dan levert dit een positief effect op voor het milieu, omdat aanwezige verontreiniging wordt verwijderd.

Op grond van indicatief waterbodemonderzoek nabij de Hunsingosluis is bekend dat indien werkzaamheden in de waterbodem moeten plaatsvinden, voorafgaand daaraan een verkennend waterbodemonderzoek moet worden uitgevoerd. De uitkomsten daarvan zullen bepalend zijn voor de wijze waarop de werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden, en of sanering nodig is.

Bij het ontgraven en toepassen van grond zullen de geldende milieuhygienische wetten en regelgeving in acht moeten worden genomen. Zo is onder andere het Besluit lozen buiten inrichtingen (Bibi) voor het ontgraven van waterbodem van toepassing.

Voor het aspect (water)bodemkwaliteit zijn geen belangrijke nadelige milieueffecten te verwachten.

Ontgroning

Bij de uitvoering van het project wordt grond afgegraven. Deze wordt deels teruggeplaatst. Het gedeelte van de oude zeedijk dat afgegraven wordt, wordt aangemerkt als een ontgroning in het kader van de Ontgrondingenwet. Hiervoor zal het waterschap een ontgrondingenvergunning moeten aanvragen. Zodra het definitieve ontwerp bekend is, kunnen de grondstromen in beeld worden gebracht en wordt de milieuhygienische kwaliteit hiervan vastgesteld. Dan kunnen de benodigde vergunningen worden aangevraagd. Hieraan zullen wij voorschriften verbinden.

Voor het aspect ontgroning zijn geen belangrijke nadelige milieueffecten te verwachten.

Water

Met de bouw van het nieuwe gemaal met een hogere capaciteit wordt ingespeeld op de verandering van het klimaat. Met de verhoging van de capaciteit van 1.000 m³ per minuut naar 1.600 m³ per minuut kan de waterveiligheid van het achterland gegarandeerd worden.

Het herstel van de oude zeedijk als regionale waterkering maakt onderdeel uit van de restauratie van de Hunsingosluis. Daarmee komt de huidige regionale kering die door het dorp Zoutkamp loopt te vervallen. Deze kering wordt niet verwijderd, maar blijft onderdeel van het landschap.

Voor het aspect water zijn geen belangrijke nadelige milieueffecten te verwachten als gevolg van de hogere capaciteit en het verleggen van de regionale kering.

Landschap

De belangrijkste ingreep in het landschap is de bouw van een nieuw gemaal in de buurt van de Hunsingosluis, tezamen met het ombouwen van de monumentale Hunsingosluis van keersluis tot een schutsluis. De nieuwbouw wordt als een nieuwe laag in het cultuurhistorisch waardevolle landschap toegevoegd. Het oude landschap wordt deels hersteld, omdat de oude zeedijk de functie van waterkering terugkrijgt. Zoutkamp komt daardoor weer, zoals vroeger, achter de dijk te liggen.

Omdat de maatregelen zorgvuldig in het landschap worden ingepast, zijn geen belangrijke nadelige milieueffecten ten aanzien van het landschap te verwachten.

Cultuurhistorie

Vanwege de restauratie van de Hunsingosluis en het herstel van de waterkerende functie van de oude zeedijk draagt het project bij aan het behoud van de versterking van de beleving van waarden

verloren. Het project heeft daardoor geen belangrijke nadelige cultuurhistorische waarden. Er zijn geen belangrijke nadelige (milieu)effecten voor dit aspect.

Archeologie

Bureau Raap heeft in januari 2021 een bouwhistorisch, cultuurhistorisch en archeologisch vooronderzoek opgeleverd. Uit het uitgevoerde (bureau-)onderzoek blijkt dat mogelijk archeologische resten worden bedreigd door de voorgenomen bodemingrepen. Delen van het plangebied hebben een hoge archeologische verwachtingswaarde. Indien deze gebieden dieper dan 40 centimeter afgegraven moeten worden, moet - afhankelijk van het definitieve ontwerp - archeologisch vervolgonderzoek plaatsvinden, of begeleiding tijdens de uitvoering van het werk. Op archeologisch vervolgonderzoek kan mogelijk opgraving volgen. Door deze maatregelen gaan er geen archeologische waarden verloren. Het project heeft daardoor geen belangrijke nadelige effecten op archeologische waarden.

Zwerfafval

Voor de goede werking van het gemaal wordt zwerfafval verzameld en verwijderd voordat het water door het gemaal gepompt kan worden. Dat gebeurt ook in de bestaande situatie. Doordat de capaciteit van het nieuwe gemaal hoger wordt, en er naar verwachting dus meer water door het gemaal gepompt zal gaan worden, zal er meer zwerfafval verwijderd worden. Het verwijderde afval wordt afgevoerd naar een afvalverwerkingsbedrijf. Er zijn geen belangrijke nadelige milieueffecten voor het aspect zwerfafval te verwachten.

Luchtverontreiniging

Het bestaande gemaal H.D. Louwes stamt uit 1973 en werkt op diesel. Het nieuwe gemaal zal moeten voldoen aan de eisen van deze tijd. Het is waarschijnlijk dat het gemaal elektrisch wordt. Het nieuwe gemaal zal een laag energieverbruik hebben en zal klimaatneutraal zijn. Ondanks de grotere capaciteit van het nieuwe gemaal is er een sprake van een positief effect op het milieu omdat er minder fossiele brandstoffen verstoekt zullen gaan worden. Er zijn dus geen belangrijke nadelige milieueffecten voor de luchtkwaliteit.

Woon- en leefklimaat

De vervanging van het gemaal H.D. Louwes door een nieuw gemaal bij de Hunsingosluis heeft een positieve invloed op het woon- en leefklimaat in Zoutkamp, zoals de verbetering van de verkeersveiligheid rondom de Hunsingosluis.

Overlast voor omwonenden tijdens de aanlegwerkzaamheden is niet geheel te voorkomen. Het zal zoveel mogelijk worden beperkt door voorschriften op te nemen in de uitvoeringsvergunningen.

Het nieuwe gemaal wordt in de nabijheid van een woning gebouwd, de inlaat ligt op circa 20 meter. Hiervoor wordt een akoestisch onderzoek uitgevoerd naar de geluidsbelasting op de gevels van de meest nabij gelegen woningen. De geluidsbelasting wordt getoetst aan de waarden uit het Activiteitenbesluit. Het project moet hieraan voldoen. Daarom zullen er geen belangrijke nadelige gevolgen optreden als gevolg van geluid op het woon- en leefklimaat.

Voor het spect woon- en leefklimaat zijn geen belangrijke nadelige milieueffecten te verwachten.

IV. De samenhang met andere activiteiten ter plaatse (cumulatie).

Er zijn geen andere projecten in de omgeving voorzien. Er is dus ook geen sprake van cumulatieve effecten met andere projecten.

Conclusie

Op basis van de informatie die is verstrekt in de aanmeldingsnotitie met bijbehorende bijlagen blijkt dat de voorgenomen activiteit geen belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu zal hebben en dat het nader afwegen van de milieueffecten door het opstellen van een MER niet noodzakelijk is. Aan de aan te vragen vergunning ingevolge de Ontgrondingenwet zullen voorschriften worden verbonden ter bescherming van het milieu.

BESLISSING:

Gelet op het voorgaande en de op 20 juli 2021 ontvangen aanmeldingsnotitie besluiten wij, mede namens waterschap Noorderzijlvest, op grond van artikel 7.2 onder 4 van de Wet milieubeheer dat Waterschap Noorderzijlvest geen milieueffectrapport (MER) op hoeft te stellen voor het project "Nieuwe Waterwerken Zoutkamp".

Groningen,

Gedeputeerde Staten:

Namens dezen:

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'P' followed by a horizontal line and a small dot.

mr. drs. P. Wiekeraad

Hoofd van de afdeling Omgeving en Milieu